

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Αριθμός Απόφασης: 256/2026

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Από το Πρακτικό 19/2026 της συνεδρίασης της Δημοτικής Επιτροπής του Δήμου Κορινθίων της 27-04-2026

ΘΕΜΑ 18^ο ημερήσιας διάταξης: «Περί αίτησης αποζημίωσης λόγω υπερημερίας του Κυρίου του έργου (άρθρο 137 του ν. 4412/2016) της αναδόχου εταιρείας του έργου ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΟΥ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΧΙΛΙΟΜΟΔΙΟΥ (Α΄ Ειδικός προϋπολογισμός) προϋπολογισμού μελέτης 1.000.000,00€ (συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.) (αριθμός μελέτης 32/2022)».

Η Δημοτική Επιτροπή του Δήμου Κορινθίων, που αποτελείται από τους κ.κ.: 1)Νικόλαο Σταυρέλη, Δήμαρχο Κορινθίων, ως Πρόεδρο, 2)Νικολέττα Μπονάτσου, Δημοτική Σύμβουλο, 3)Ευάγγελο Γεωργακόπουλο, Δημοτικό Σύμβουλο, 4)Ευάγγελο Παπαϊωάννου, Δημοτικό Σύμβουλο, 5)Σταύρο Δανιήλ, Δημοτικό Σύμβουλο, 6)Κωνσταντίνο Αγγέλου, Δημοτικό Σύμβουλο, 7)Βασίλειο Νανόπουλο, Δημοτικό Σύμβουλο, 8)Αθανάσιο Τσατσούλη, Δημοτικό Σύμβουλο, και 9)Γεώργιο Πούρο, Δημοτικό Σύμβουλο, ως τακτικά μέλη, σύμφωνα με την υπ' αριθμό 1/2/2024 απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου Κορινθίων περί εκλογής τακτικών και αναπληρωματικών μελών της Δημοτικής Επιτροπής για τη θητεία από 2-1-2024 έως τις 30-6-2026, η οποία βρέθηκε νόμιμη με την υπ'αριθμ.πρωτ.1521/5-1-2024 απόφαση του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, και λαμβάνοντας υπ'όψιν τις διατάξεις του άρθρου 75 του Ν.3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει, συνεδρίασε σήμερα, την 27^η Απριλίου 2026, ημέρα της εβδομάδας Δευτέρα και ώρα 9:00, σε τακτική συνεδρίαση και ύστερα από την υπ'αριθμ. πρωτ.13193/23-04-2026 πρόσκληση του Προέδρου της, που κοινοποιήθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα σε κάθε ένα από τα μέλη της (τακτικά και αναπληρωματικά), για να συζητήσει και να πάρει αποφάσεις για τα θέματα της ημερήσιας διάταξης.

Στην συνεδρίαση αυτή, σε σύνολο εννέα (9) μελών ήταν παρόντα οκτώ (8) μέλη και έτσι υπήρχε νόμιμη απαρτία.

Παρόντες

1)Νικόλαος Σταυρέλης, Πρόεδρος, 2)Νικολέττα Μπονάτσου, 3)Ευάγγελος Γεωργακόπουλος, 4)Ευάγγελος Παπαϊωάννου, 5)Σταύρος Δανιήλ, 6)Βασίλειος Νανόπουλος, 7)Αθανάσιος Τσατσούλης, 8)Δημήτριος Πρωτοπατάς (αναπληρώνει το τακτικό μέλος κ.Γεώργιο Πούρο).

Απόντες

1)Κωνσταντίνος Αγγέλου.

Στην συνεδρίαση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 75 του Ν.

3852/2010, όπως ισχύει, προσκλήθηκαν με την ίδια πρόσκληση και οι Πρόεδροι των Κοινοτήτων του Δήμου Κορινθίων. Ουδείς εκ των Προέδρων των Κοινοτήτων, προσήλθε στην συνεδρίαση.

Ο Πρόεδρος, αφού διαπίστωσε απαρτία, κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης.

Ο Πρόεδρος, εισηγούμενος το 18ο θέμα της ημερήσιας διάταξης, υπενθυμίζει στα μέλη της Επιτροπής τα κάτωθι:

1. Την αριθμ. 32/2022 μελέτη με τίτλο «ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΟΥ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΜΕ ΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΧΙΛΙΟΜΟΔΙΟΥ» προϋπολογισμού 1.000.000,00 ευρώ η οποία θεωρήθηκε από την Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου Κορινθίων,
2. Την υπ' αριθ. 61/859/2022 Απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής Δήμου Κορινθίων (ΑΔΑ ΨΤ0ΩΩΛ7-6ΤΡ) περί καθορισμού όρων διακήρυξης διαγωνισμού για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης για την εκτέλεση του έργου ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΟΥ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΧΙΛΙΟΜΟΔΙΟΥ (Α' Ειδικός προϋπολογισμός) προϋπολογισμού μελέτης 1.000.000,00€ (συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.) (αριθμός μελέτης 32/2022).
3. Τη υπ' αριθμ. 4/27/2023 (ΑΔΑ: 6ΥΠΕΩΛ7-ΨΞ5) απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής Δήμου Κορινθίων, με την οποία εγκρίθηκε το αποτέλεσμα της διαδικασίας επιλογής αναδόχου κατασκευής του έργου και η ανάδειξη του οικονομικού φορέα: «ΟΔΟΓΕΝΕΣΙΣ ΙΚΕ» ως προσωρινού αναδόχου.
4. Την υπ' αριθμ. 11/97/2023 (ΑΔΑΜ: 23ΑWRD012460102, ΑΔΑ: 9Β0ΥΩΛ7-1Ι9) απόφαση της Οικονομική Επιτροπή Δήμου Κορινθίων με την οποία αποφασίσθηκε η έγκριση του πρακτικού ελέγχου δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου της Επιτροπής Διαγωνισμού και η κατακύρωση της σύμβασης του έργου στον οικονομικό φορέα «ΟΔΟΓΕΝΕΣΙΣ ΙΚΕ»
5. Την υπ' αριθμ. πρωτ. 32253/02.06.2023 σύμβαση (ΑΔΑΜ: 23ΣΥΜV012811815) εκτέλεσης του εν λόγω έργου ποσού 979.377,13€ (συμπ. ΦΠΑ) και προθεσμία περαίωσης του έργου 365 ημέρες από την υπογραφή της σύμβασης,
6. Την υπ' αριθ. πρωτ. 27646/23.05.2024 αίτηση του αναδόχου περί παράτασης του χρόνου περαίωσης εργασιών κατασκευής του έργου
7. Την υπ' αριθ. 30/426/2024 απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου (ΑΔΑΜ: 24ΣΥΜV015113560) (ΑΔΑ: ΨΓ1ΑΩΛ7-6ΡΠ) περί έγκρισης παράτασης προθεσμίας εκτέλεσης του έργου
8. Την υπ' αριθ. πρωτ. 54247/02.12.2024 αίτηση του αναδόχου περί παράτασης του χρόνου περαίωσης εργασιών κατασκευής του έργου
9. Την υπ' αριθ.12/136/2025 απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου (ΑΔΑΜ: 25ΣΥΜV016666325) (ΑΔΑ: 6ΙΑΟΩΛ7-4Δ5) περί έγκρισης παράτασης προθεσμίας εκτέλεσης του έργου
10. Την υπ' αριθ. πρωτ. 29272/18-08-2025 αίτηση του αναδόχου περί παράτασης του χρόνου περαίωσης εργασιών κατασκευής του έργου
11. Την υπ' αριθ. 34/446/2025 απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου (ΑΔΑΜ: 25ΣΥΜV017566631) (ΑΔΑ: ΨΗΒΠΩΛ7-ΚΗΧ) περί έγκρισης παράτασης προθεσμίας εκτέλεσης του έργου

12. Την υπ' αριθμ. 40/539/2025 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου (ΑΔΑΜ: 25ΣΥΜΝ017776658) (ΑΔΑ: 9ΛΝΧΩΛ7-Τ9Δ) περί έγκρισης του 1^{ου} ΑΠΕ, 1^{ου} ΠΚΤΜΝΕ και της 1^{ης} Σ.Σ. του εν λόγω έργου.

Ακολούθως, ο Πρόεδρος θέτει υπόψη των Μελών της Επιτροπής:

- Το υπ' αριθμ. πρωτ. 5859/20-02-2026 αίτημα της εταιρείας «ΟΔΟΓΕΝΕΣΙΣ Ι.Κ.Ε.», αναδόχου του έργου «ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΟΥ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΧΙΛΙΟΜΟΔΙΟΥ (Α' Ειδικός Προϋπολογισμός)», περί αποζημίωσης λόγω υπερημερίας του Κυρίου του Έργου, σύμφωνα με το άρθρο 137 του Ν. 4412/2016, για την εκτέλεση του ανωτέρω έργου, προϋπολογισμού μελέτης 1.000.000,00 € (συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.), με αριθμό μελέτης 32/2022.
- Την υπ' αριθμ. πρωτ. 13282/24-04-2026 εισήγηση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, ήτοι της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών και Πολεοδομίας του Δήμου Κορινθίων επί του ανωτέρω αιτήματος,
- Την υπ' αριθμ. πρωτ. 11892/14-04-2026 γνωμοδότηση του πληρεξούσιου δικηγόρου του Δήμου Κορινθίων, κ. Αντώνιου Παππά, μέλους της δικηγορικής εταιρείας «Α. Παππάς-Α. Σαρανταυγά Δικηγορική Εταιρεία» ο οποίος, δυνάμει της υπ' αριθμ. 15/215/2026 απόφασης της Δημοτικής Επιτροπής, έλαβε εντολή να συντάξει γνωμοδότηση προς τον Δήμο Κορινθίων επί του ανωτέρω αιτήματος της εταιρείας «ΟΔΟΓΕΝΕΣΙΣ Ι.Κ.Ε.».

Κατόπιν των ανωτέρω, ο Πρόεδρος προτείνει την απόρριψη στο σύνολο του υπ' αριθμ. πρωτ. 5859/20-02-2026 αιτήματος της εταιρείας «ΟΔΟΓΕΝΕΣΙΣ Ι.Κ.Ε.» αναδόχου του έργου «ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΟΥ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΧΙΛΙΟΜΟΔΙΟΥ (Α' Ειδικός Προϋπολογισμός)» περί καταβολής αποζημίωσης λόγω υπερημερίας του Κυρίου του Έργου ήτοι του Δήμου Κορινθίων, για το ανωτέρω έργο, προϋπολογισμού μελέτης 1.000.000,00€ (συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.), με αριθμό μελέτης 32/2022, συνολικού αιτούμενου ποσού 1.752.459,80€, για τους λόγους που αναλυτικά αναφέρονται στη γνωμοδότηση του πληρεξούσιου δικηγόρου του Δήμου Κορινθίων κ. Αντώνιου Παππά.

Η Δημοτική Επιτροπή, μετά από διαλογική συζήτηση και έχοντας υπόψη την ανωτέρω εισήγηση του Προέδρου, το υπ' αριθ. πρωτ. 5859/20-02-2026 αίτημα της εταιρείας «ΟΔΟΓΕΝΕΣΙΣ Ι.Κ.Ε.» την υπ' αριθ. 13282/24-04-2026 εισήγηση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, ήτοι της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών και Πολεοδομίας του Δήμου Κορινθίων περί του εν θέματι αιτήματος, την υπ' αριθμ. πρωτ. 11892/14-04-2026 γνωμοδότηση του πληρεξούσιου δικηγόρου του Δήμου Κορινθίων, τις διατάξεις του άρθρου 72 του Ν.3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει, τις διατάξεις του άρθρου 9 «Αρμοδιότητες δημοτικής επιτροπής – Προσθήκη άρθρου 74^Α στον ν. 3852/2010» του Ν. 5056/2023, όπως ισχύει, τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 74Α του ν. 3852/10, όπως προστέθηκε με το άρθρο 9 του Ν. 5056/2023 (ΦΕΚ 163/06.10.2023 τεύχος Α') «...1. Από την αυτοδιοικήτη περίοδο που αρχεται την 1^η.1.2024 όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται αναφορά ή παραπομπή στην οικονομική επιτροπή, την επιτροπή ποιότητας ζωής και την

εκτελεστική επιτροπή των δήμων, καθώς και στις αρμοδιότητες αυτών, εφεξής νοείται η δημοτική επιτροπή, η οποία ασκεί τις αρμοδιότητες αυτές», τις διατάξεις του άρθρου 137 «Υπερημερία κυρίου του έργου» του ν.4412/2016, καθώς και κάθε άλλη ισχύουσα σχετική νομοθετική διάταξη, που διέπει τη δημόσια σύμβαση για το εν θέματι έργο, έστω κι αν δεν αναφέρεται ρητά παραπάνω

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΟΜΟΦΩΝΑ

Την απόρριψη στο σύνολο του υπ' αριθμ. πρωτ. 5859/20-02-2026 αιτήματος της εταιρείας «ΟΔΟΓΕΝΕΣΙΣ Ι.Κ.Ε.», αναδόχου του έργου «ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΟΥ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΧΙΛΙΟΜΟΔΙΟΥ (Α' Ειδικός Προϋπολογισμός), περί καταβολής αποζημίωσης συνολικού ποσού 1.752.459,80€, για τους λόγους που αναλυτικά αναφέρονται στην γνωμοδότηση του πληρεξούσιου δικηγόρου του Δήμου Κορινθίων κ. Αντώνιου Παππά, ήτοι:

I. Εισαγωγικά: Αντικείμενο – Πεδίο Ελέγχου

Με το παρόν εξετάζεται η υποβληθείσα από την ανάδοχο εταιρεία αξίωση αποζημίωσης ύψους 1.752.459,80 ευρώ, η οποία ερείδεται στον ισχυρισμό ότι η εκτέλεση του έργου ανεστάλη για χρονικό διάστημα περίπου διακοσίων εξήντα ημερών, λόγω υπερημερίας του κυρίου του έργου, με αποτέλεσμα την πρόκληση ζημίας συνιστάμενης ιδίως σε σταλία μηχανημάτων, επιβάρυνση γενικών εξόδων και δαπάνες προσωπικού.

Η αξίωση αυτή πρέπει να αξιολογηθεί υπό το πρίσμα του άρθρου 137 του Ν.4412/2016, της πάγιας νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας και, κυρίως, των συγκεκριμένων πραγματικών δεδομένων που προκύπτουν από τον διοικητικό φάκελο του έργου.

Από τη συνδυαστική εξέταση των στοιχείων αυτών προκύπτει ότι η προβαλλόμενη αξίωση στερείται τόσο νομικής όσο και πραγματικής θεμελίωσης και πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της. Ειδικότερα:

II. Νομικές προϋποθέσεις ευθύνης - πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 137 Ν.4412/2016

Κατά το άρθρο 137 του Ν.4412/2016, η ευθύνη του κυρίου του έργου για αποζημίωση δεν είναι γενική αλλά εξαιρετική και προϋποθέτει τη συνδρομή συγκεκριμένων αυστηρών προϋποθέσεων, ήτοι την ύπαρξη υπερημερίας, πραγματικής ζημίας και αιτιώδους σύνδεσμου.

Η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας έχει επανειλημμένα επισημάνει ότι:

- η ζημία πρέπει να είναι συγκεκριμένη, αποδεδειγμένη και άμεσα συνδεδεμένη με την επικαλούμενη υπερημερία (ΣτΕ 3054/2015, ΣτΕ 3143/2013),
- δεν αρκούν θεωρητικές ή ποσοστιαίες εκτιμήσεις,
- η ευθύνη δεν τεκμαίρεται αλλά αποδεικνύεται αυστηρά.

Περαιτέρω, κατά πάγια νομολογία (ενδεικτικώς ΣτΕ 1836/2017), όταν η εξέλιξη της εργολαβίας ρυθμίζεται μέσω διοικητικών πράξεων, όπως είναι οι παρατάσεις προθεσμιών, οι

σχετικές καθυστερήσεις ενσωματώνονται στο συμβατικό πλαίσιο και δεν μπορούν να αποτελέσουν αυτοτελή βάση αποζημίωσης, ιδίως εφόσον ο ανάδοχος αποδέχεται τις πράξεις αυτές χωρίς ρητή επιφύλαξη.

Ειδικότερα, **στο άρθρο 137 του ν. 4412/2016** («Δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών»), ορίζεται ότι: «1. Αν ο κύριος του έργου καταστεί υπερήμερος ως προς την εκπλήρωση των συμβατικών υποχρεώσεών του, ο ανάδοχος δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση μόνο για τις θετικές του ζημιές που προκαλούνται μετά την επίδοση από αυτόν σχετικής έγγραφης όχλησης. Η έγγραφη όχληση υποβάλλεται μετά την έναρξη της υπερημερίας του κυρίου του έργου, άλλως είναι πρόωρη και δεν επιφέρει τα έννομα αποτελέσματα της. Η ως άνω έγγραφη όχληση πρέπει να περιέχει κατ' ελάχιστον, τα πραγματικά περιστατικά που συνιστούν την υπερημερία του κυρίου του έργου, το είδος των θετικών ζημιών των οποίων θα ζητηθεί η αποζημίωση και την ημερήσια αποζημίωση. Όχληση που δεν έχει το περιεχόμενο αυτό δεν επιφέρει έννομες συνέπειες. Ως θετικές ζημιές αναγνωρίζονται, ιδίως, η δαπάνη εγκαταστάσεων, η εξυπηρέτηση εγγυητικών καλής εκτέλεσης, ασφάλισης έργου, φύλαξης εργοταξίου, σταλίας του προβλεπόμενου από το οργανόγραμμα προσωπικού, μηχανημάτων, γενικών εξόδων, καθώς και ενδεχόμενων τόκων προκαταβολής. Ιδιαίτερα για την αποζημίωση των γενικών εξόδων λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος των γενικών εξόδων στο ποσοστό που αντιστοιχεί στο έργο, όπως προκύπτει από τους δημοσιευμένους ισολογισμούς των τελευταίων πέντε (5) ετών και εφαρμόζεται επί της ημερήσιας αξίας του έργου χωρίς ΓΕ+ΟΕ, απρόβλεπτα, αναθεώρηση και ΦΠΑ. Σε περίπτωση υπερημερίας από καθυστέρηση πληρωμής λογαριασμού, οι θετικές ζημιές οφείλονται κατά το μέτρο που υπερβαίνουν τον τόκο υπερημερίας. 2. Για τον υπολογισμό της αποζημίωσης λόγω των θετικών ζημιών από σταλίες μηχανικού εξοπλισμού και προσωπικού του αναδόχου λαμβάνεται υπόψη ο μισθωμένος και ο ιδιόκτητος μηχανικός εξοπλισμός του που βρίσκεται επί τόπου του έργου και χρησιμοποιείται στην κατασκευή του, και υπό τις ακόλουθες πρόσθετες προϋποθέσεις: α) Ότι ο εξοπλισμός αυτός περιλαμβάνεται και συνοδεύει το χρονοδιάγραμμα του έργου ή τον πίνακα εξοπλισμού που δηλώθηκε στην προσφορά του, όπως ισχύει. β) Ότι κατά την προσκόμισή του εξοπλισμού στο εργοτάξιο θα κατατεθούν στην Διευθύνουσα Υπηρεσία πλήρη στοιχεία με τα οποία να αποδεικνύεται: αα) η ιδιοκτησία, ββ) το έτος κατασκευής κάθε μηχανήματος, γγ) το έτος αγοράς, δδ) η αναπόσβεστη λογιστική αξία του μηχανήματος από τα επίσημα βιβλία της εργοληπτικής επιχείρησης, εε) η προβλεπόμενη χρονική περίοδος απασχόλησης κάθε μηχανήματος, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα εργασιών και το είδος των εργασιών στο οποίο θα απασχοληθεί, στστ) τα μισθωτήρια συμβόλαια για τον μη ιδιόκτητο εξοπλισμό γ) Ότι η σταλία κάθε μηχανήματος θα επισυμβεί μέσα στην περίοδο που το μηχάνημα επρόκειτο να χρησιμοποιηθεί, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα και στον οριζόμενο στην υποπερίπτωση εε' της περίπτωσης β' χρόνο. δ) Για τον καθορισμό της αποζημίωσης για την σταλία ιδιόκτητου μηχανήματος θα λαμβάνονται υπόψη ως μέγιστες αποδεκτές τιμές, αυτές που προκύπτουν από την οριζόμενη στην υποπερίπτωση δδ' της περίπτωσης β' αναπόσβεστη λογιστική αξία του μηχανήματος και την πραγματική εναπομένουσα λειτουργική ζωή του μηχανήματος, βάσει του εγχειριδίου του κατασκευαστή. Για τον καθορισμό της

σταλίας μισθωμένου μηχανήματος θα λαμβάνονται υπόψη τα νόμιμα παραστατικά στοιχεία. ε) Η αποζημίωση λόγω σταλιών ιδιόκτητων μηχανημάτων μη περιλαμβανομένων στον πίνακα μηχανημάτων της προσφοράς του αναδόχου, γίνεται με τις ίδιες προϋποθέσεις, όπως παραπάνω και επιπροσθέτως εφόσον ο ανάδοχος ενημέρωσε και έλαβε την έγκριση πριν από την προσκόμιση του μηχανήματος από την Υπηρεσία, με όλα τα προαναφερθέντα στοιχεία και απέδειξε την αναγκαιότητα του μηχανήματος, σε περίπτωση δε αντικατάστασης μηχανήματος που περιλαμβάνεται στον πίνακα της προσφοράς, να αποδείξει την αναγκαιότητα της αντικατάστασης.». Εξάλλου, στο **άρθρο 146 του ίδιου νόμου** διαλαμβάνονται τα εξής: 1. Για κάθε εργολαβία, με μέριμνα του αναδόχου τηρείται ημερολόγιο σε βιβλιοδετημένα διπλότυπα αριθμημένα φύλλα. Το ημερολόγιο συμπληρώνεται καθημερινά και αναγράφονται, με συνοπτικό τρόπο, σε αυτό ιδίως:: α) ... β) αριθμητικά στοιχεία για το απασχολούμενο προσωπικό κατά κατηγορίες, καθώς και το προσωπικό σε ημεραργία λόγω υπερημερίας του εργοδότη, γ) τα χρησιμοποιούμενα μηχανήματα, καθώς και τα μηχανήματα σε ημεραργία λόγω υπερημερίας του εργοδότη, δ) θέση και περιγραφή των εργασιών, αναφορά στις εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχει πρόοδος ή δεν εκτελούνται, αλλά και οι σχετικοί λόγοι, ε) ... ιδ) ...», και στο άρθρο 152 παρ. 9 του ίδιου νόμου ακόλουθα: «9. Αν η πληρωμή ενός λογαριασμού καθυστερήσει χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου, πέρα του διμήνου από την υποβολή του ή την επανυποβολή του, οφείλεται, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου Ζ του ν. 4152/2013, τόκος υπερημερίας. Ο ανάδοχος μπορεί να διακόψει τις εργασίες, αφού κοινοποιήσει στη Διευθύνουσα Υπηρεσία ειδική έγγραφη δήλωση.» Τέλος, στο **άρθρο 174 του ίδιου νόμου**, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο, μετά την αντικατάστασή του από το άρθρο 87 του ν. 4782/2021, ορίζονται τα εξής: «1.α. Κατά των εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της διευθύνουσας υπηρεσίας ή της Προϊσταμένης Αρχής ή του κυρίου του έργου, που προσβάλλουν για πρώτη φορά δικαίωμα του αναδόχου, χωρεί ένσταση. Η ένσταση απευθύνεται στο κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο, και ασκείται είτε με επίδοση με δικαστικό επιμελητή είτε με ηλεκτρονική αποστολή, σύμφωνα με τα άρθρα 15, 19, 29 και 50 του ν. 4727/2020 (Α΄ 184), στη διευθύνουσα υπηρεσία ή την Προϊσταμένη Αρχή που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη ή στο αποφαινόμενο όργανο, μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της πράξης ή τη συντέλεση της παράλειψης. Η παράλειψη της ως άνω επίδοσης ή ηλεκτρονικής αποστολής, καθιστά την ένσταση अपαράδεκτη. 1.β. ... 2. ... 3. Με την ένσταση εξετάζονται τόσο η νομιμότητα της πράξης ή παράλειψης όσο και η ουσία της υπόθεσης. Το αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο υποχρεούται να εκδώσει και κοινοποιήσει την απόφασή του μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την άσκηση της ένστασης, μετά από αιτιολογημένη γνώμη του τεχνικού συμβουλίου. 4. ... 11. Αν η ένσταση απορριφθεί εν όλω ή εν μέρει ή αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία της παρ. 2, αυτός που υπέβαλε την ένσταση μπορεί να προσφύγει στο αρμόδιο δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 175. Η έκδοση ή κοινοποίηση απόφασης επί της ένστασης, μετά την πάροδο της προθεσμίας της παρ. 2, δεν μεταθέτει την έναρξη της προθεσμίας για άσκηση προσφυγής. 12. Ειδικά επί των ενστάσεων, οι οποίες αφορούν έργα, τα οποία εκτελούνται από τους Δήμους, τις Περιφέρειες, τους

συνδέσμους τους και τα νομικά τους πρόσωπα, δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, καθώς και τις επιχειρήσεις τους, με προϋπολογισμό κατώτερο του εκάστοτε ισχύοντος ορίου εφαρμογής των Οδηγιών της Ε.Ε. , αποφασίζει ο αρμόδιος συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης, κατόπιν γνώμης του τεχνικού συμβουλίου της οικείας Περιφέρειας και μετά την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. , ο Επόπτης Ο.Τ.Α.» 5. Κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 137 του ν. 4412/2016, με τις οποίες καθιερώνεται η υποχρέωση του κυρίου του έργου να εκπληρώνει εγκαίρως τις συμβατικές του υποχρεώσεις και να μην περιέρχεται σε υπερήμερία, προκειμένου να θεμελιωθεί δικαίωμα αποζημίωσης του αναδόχου, απαιτείται η υποβολή εκ μέρους του τελευταίου έγγραφης όχλησης. Η όχληση αυτή, μολοντί δεν απαιτείται να φέρει ειδικό τύπο, πρέπει να περιέχει τουλάχιστον: (α) το ζημιογόνο γεγονός που οφείλεται σε υπαιτιότητα του κυρίου του έργου, (β) τα είδη των θετικών ζημιών που επέρχονται ως συνέπεια του γεγονότος αυτού και (γ) την ημερήσια αποζημίωση. **Ελλείψει τέτοιας όχλησης ή εάν αυτή υποβληθεί χωρίς το ως άνω περιεχόμενο, δεν θεμελιώνεται κατά νόμο αξίωση αποζημίωσης.** Ο ανάδοχος, εφόσον έχει υποβάλει έγκυρη και εμπρόθεσμη όχληση, δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση για θετικές ζημιές που προκλήθηκαν από την υπερήμερία του κυρίου του έργου κατά το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την υποβολή της όχλησης έως την υποβολή της σχετικής αίτησης αποζημίωσης. Σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης από τη Διοίκηση, και αφού τηρηθεί η προβλεπόμενη ενδικοφανής διαδικασία, ο ανάδοχος δύναται να προσφύγει στο αρμόδιο διοικητικό εφετείο. Εάν η αίτηση γίνει δεκτή, η καταβολή της αποζημίωσης δύναται να ζητηθεί μέσω υποβολής σχετικού λογαριασμού (πρβλ. ΣΤΕ 2867/2020 σκ. 7, 117/2020 σκ. 7, 944/2018 σκ. 7, 206/2017 σκ. 4, 1845/2016 σκ. 12) . Στην έννοια της θετικής ζημίας περιλαμβάνεται κάθε είδους δαπάνη που καταβάλλει ο ανάδοχος η οποία είναι απαραίτητη για την καλή και έντεχνη εκτέλεση του έργου, όπως για αμοιβές το αναγκαίου επιστημονικού, εργατοτεχνικού προσωπικού, έξοδα προσωπικού (σιτίσεως, ενδιαιτήσεως, ασφαλίσεως κ.λπ.), δαπάνες σύστασης και διάλυσης εργοταξίων, μισθώματα εργοταξίων, αποθηκευτικών χώρων, δαπάνες εγγυητικών επιστολών, δαπάνες και μισθώματα του μηχανικού εξοπλισμού (λόγω σταλίας) είτε αυτά είναι μισθωμένα είτε ιδιόκτητα, διότι, στην τελευταία περίπτωση, πρόκειται για το ποσό που κατεβλήθη για την αγορά τους και αποσβέννυται, μειωμένης της αξίας τους (ΣΤΕ 4225/2014, 766, 769/2011), και γενικά καθετί, που συνιστά μείωση της περιουσίας του ζημιωθέντος αναδόχου, η οποία (μείωση) μπορεί να προέλθει είτε από ελάττωση του ενεργητικού, είτε από αύξηση του παθητικού, είτε από σωρευτική συνδρομή και των δύο, δηλαδή οποιαδήποτε δαπάνη, που τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με το υπόψη έργο (πρβλ ΣΤΕ 2363/2015 σκ 3, 4225/2014 σκ 4, 769, 766/2011, Α.Π. 399/2016, 2145/2014) .

III. Πραγματική εξέλιξη της εργολαβίας

Κρίσιμα στοιχεία του φακέλου:

Η εξέλιξη της συγκεκριμένης εργολαβίας, όπως προκύπτει από τον διοικητικό φάκελο, δεν συνιστά περίπτωση μονοσήμαντης και παρατεταμένης αδράνειας, αλλά δυναμική διαδικασία τεχνικής και διοικητικής προσαρμογής.

Η ανάδοχος υπέβαλε Ειδική Δήλωση Διακοπής Εργασιών, η οποία έγινε αποδεκτή από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία. Η αποδοχή αυτή, ωστόσο, δεν είχε κανονιστικό χαρακτήρα αναγνώρισης ευθύνης της Διοίκησης, αλλά διαπιστωτικό χαρακτήρα, περιοριζόμενο στην καταγραφή μιας προσωρινής κατάστασης που συνδεόταν με την ανάγκη προσαρμογής του έργου μέσω Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών.

Η διακοπή αυτή δεν ήταν διαρκής ούτε καθολική. Αντιθέτως, ακολούθησαν ρητές πράξεις άρσης της διακοπής και επανεκκίνησης των εργασιών, γεγονός που αποδεικνύει ότι το έργο δεν εισήλθε σε κατάσταση πλήρους αδράνειας, αλλά συνέχισε να εξελίσσεται.

Παράλληλα, χορηγήθηκαν διαδοχικές παρατάσεις προθεσμίας, οι οποίες συνοδεύτηκαν από αναθεωρημένα χρονοδιαγράμματα και έγιναν αποδεκτές από την ανάδοχο, η οποία συνέχισε την εκτέλεση του έργου χωρίς να διατυπώσει οποιαδήποτε επιφύλαξη περί αποζημίωσης.

Η εργολαβία ολοκληρώθηκε κανονικά και εκδόθηκε βεβαίωση περάτωσης, χωρίς να προκύπτει ότι κατά το στάδιο αυτό η ανάδοχος προέβαλε αξιώσεις ή διατήρησε σχετικές επιφυλάξεις.

Όπως ήδη τονίσθηκε, η βασική προϋπόθεση για τη γέννηση αξίωσης αποζημίωσης είναι η ύπαρξη υπερημερίας του κυρίου του έργου. Στην προκειμένη περίπτωση η ανάδοχος εταιρεία συνδέει τη δήθεν υπερημερία με την καθυστέρηση έγκρισης Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών. Ωστόσο η διαδικασία σύνταξης και έγκρισης ΑΠΕ αποτελεί συνήθη τεχνική διαδικασία εκτέλεσης δημοσίων έργων, η οποία αποσκοπεί στην προσαρμογή της μελέτης στις πραγματικές συνθήκες του έργου. Πολύ δε περισσότερο τούτο ισχύει σε περιπτώσεις κατά τις οποίες το έργο είναι χρηματοδοτούμενο, όπως η διερευνώμενη. Η ανάγκη σύνταξης ΑΠΕ δεν αποτελεί αυτοτελώς υπερημερία του κυρίου του έργου. Η εξέλιξη αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο της φυσιολογικής τεχνικής προσαρμογής της εργολαβίας και δεν συνιστά παράνομη ή υπαίτια συμπεριφορά της αναθέτουσας αρχής.

Επομένως, στην προκειμένη περίπτωση, η βασική προϋπόθεση του άρθρου 137 Ν.4412/2016 δεν πληρούται.

IV. Η αποδοχή της Ειδικής Δήλωσης Διακοπής

Από τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου προκύπτει ότι, η ανάδοχος υπέβαλε Ειδική Δήλωση Διακοπής Εργασιών, η οποία έγινε αποδεκτή από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία. Η αποδοχή της Ειδικής Δήλωσης Διακοπής Εργασιών αποτελεί διοικητική πράξη διαπιστωτικού χαρακτήρα, η οποία δεν προδικάζει την ύπαρξη υπαιτιότητας του κυρίου του έργου.

Στην προκειμένη περίπτωση, η διακοπή συνδέεται με τη διαδικασία έγκρισης Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών, δηλαδή με τεχνική αναγκαιότητα προσαρμογής του έργου. Η διαδικασία αυτή αποτελεί εγγενές στοιχείο της εκτέλεσης δημοσίων έργων και δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως υπερημερία της Διοίκησης.

Η μεταγενέστερη άρση της διακοπής επιβεβαιώνει τον προσωρινό χαρακτήρα της κατάστασης και αποκλείει την ύπαρξη συνεχούς και καθολικής αδράνειας.

V. Ενσωμάτωση της καθυστέρησης μέσω παρατάσεων:

Ιδιαίτερη βαρύτητα έχει το γεγονός ότι η ανάδοχος αποδέχθηκε τις χορηγηθείσες παρατάσεις της προθεσμίας εκτέλεσης και συνέχισε την εργολαβία βάσει αναθεωρημένων χρονοδιαγραμμάτων.

Η αποδοχή αυτή συνεπάγεται ότι η χρονική μετατόπιση της εκτέλεσης ενσωματώθηκε στη σύμβαση και κατέστη μέρος του κανονικού συμβατικού πλαισίου. Η καθυστέρηση, επομένως, παύει να αποτελεί παράνομη απόκλιση και δεν μπορεί να αποτελέσει βάση αποζημίωσης.

Η μεταγενέστερη προβολή αξίωσης για την ίδια περίοδο, χωρίς προηγούμενη ρητή επιφύλαξη, είναι νομικά ανεπίτρεπτη.

VI. Ανυπαρξία πλήρους διακοπής εργασιών:

Ο ισχυρισμός της αναδόχου περί πλήρους διακοπής εργασιών επί 260 ημέρες δεν επιβεβαιώνεται από τα στοιχεία του φακέλου. Η ύπαρξη άρσεων διακοπής και επανεκκίνησης των εργασιών αποδεικνύει ότι η εργολαβία εξελισσόταν, έστω και με διακυμάνσεις. Σε έργα οδοποιίας, η ύπαρξη εκκρεμοτήτων σε ορισμένες εργασίες δεν συνεπάγεται καθολική αδυναμία εκτέλεσης κάθε δραστηριότητας. Η ανάδοχος δεν αποδεικνύει ότι το εργοτάξιο παρέμεινε πλήρως ανενεργό καθ' όλη την επικαλούμενη περίοδο.

Ειδικότερα, η αιτούσα εταιρεία επικαλείται πλήρη διακοπή εργασιών επί χρονικό διάστημα περίπου 260 ημερών. Ωστόσο δεν αποδεικνύεται ότι υπήρχε καθολική αδυναμία εκτέλεσης οποιασδήποτε εργασίας στο έργο. Σε έργα οδοποιίας η ύπαρξη εκκρεμοτήτων ως προς συγκεκριμένες εργασίες δεν αποκλείει την εκτέλεση άλλων τμημάτων του έργου. Η εταιρεία δεν εξηγεί ποια συγκεκριμένη τεχνική συνθήκη απέκλειε την εκτέλεση εργασιών και ποιο τμήμα του έργου ήταν αντικειμενικά αδύνατο να εκτελεστεί. **Κατά συνέπεια δεν αποδεικνύεται πλήρης αδράνεια του εργοταξίου.**

VII. Μη απόδειξη σταλίας μηχανημάτων και πραγματικής ζημίας:

Η ανάδοχος δεν επικαλείται αλλ' ούτε προσκομίζει στοιχεία που να αποδεικνύουν πραγματική σταλία μηχανημάτων ή πραγματική οικονομική ζημία. Δεν προσκομίζονται ημερολόγια έργου, καταστάσεις απασχόλησης προσωπικού, μισθοδοτικά στοιχεία, στοιχεία λειτουργίας εξοπλισμού ή οποιαδήποτε άλλα δεδομένα που να καθιστούν ελέγξιμη την προβαλλόμενη ζημία. Αντιθέτως, η ζημία υπολογίζεται με γενικευμένες και θεωρητικές εκτιμήσεις, γεγονός που αντίκειται στις απαιτήσεις της σχετικώς εφαρμοστέας διάταξης.

Ειδικότερα:

1. Η αιτούσα εταιρεία προβαίνει σε λογιστική αποτίμηση θεωρητικών δαπανών, χωρίς να επικαλείται και προσκομίζει αποδεικτικά στοιχεία που να τεκμηριώνουν ότι οι δαπάνες αυτές πράγματι πραγματοποιήθηκαν κατά το επίδικο χρονικό διάστημα.

Ειδικότερα δεν προσκομίζονται ημερολόγια έργου, δελτία απασχόλησης μηχανημάτων, μισθωτήρια μηχανημάτων, μισθοδοτικές καταστάσεις, στοιχεία πραγματικής παραμονής μηχανημάτων στο εργοτάξιο κλπ.

Κατά συνέπεια δεν αποδεικνύεται η πραγματική επέλευση ζημίας.

2. Μη απόδειξη σταλίας μηχανημάτων

Το μεγαλύτερο μέρος της αξίωσης αφορά σε σταλία μηχανημάτων 5.650 € ημερησίως. Ωστόσο η εταιρεία απλώς απαριθμεί μηχανήματα, χωρίς να αποδεικνύει ότι βρίσκονταν στο εργοτάξιο, δεν χρησιμοποιήθηκαν σε άλλα έργα και είχαν δεσμευθεί αποκλειστικά για το συγκεκριμένο έργο.

Κατά τη νομολογία, η σταλία αποζημιώνεται μόνον εφόσον αποδεικνύεται πραγματική ακινησία μηχανημάτων στο εργοτάξιο. Η απλή επίκληση ότι τα μηχανήματα «διατηρούνταν σε ετοιμότητα» δεν αρκεί.

Ειδικότερα, στην προκειμένη περίπτωση, το κρίσιμο τεχνικό στοιχείο είναι η παράλειψη αναφοράς χειριστών και λειτουργικών δαπανών μηχανημάτων στην υπό κρίση αίτηση αποζημίωσης. Στον πίνακα της αναδόχου εμφανίζονται μηχανήματα με ημερήσιο κόστος και συνολική ημερήσια δαπάνη 5.650 € / ημέρα. Όμως λείπει κάτι θεμελιώδες. Δεν εμφανίζονται χειριστές μηχανημάτων, οδηγοί φορτηγών, καύσιμα, συντήρηση, ασφάλιση κλπ αντίστοιχες δαπάνες.

Γιατί αυτό είναι κρίσιμο;;;

Ένα μηχανήματα έργου δεν μπορεί να βρίσκεται σε εργοτάξιο χωρίς χειριστή. Αν τα μηχανήματα ήταν πράγματι στο έργο, σε αναμονή κλπ., θα υπήρχαν αντίστοιχοι μισθοί χειριστών, μισθοί οδηγών κλπ. Αυτά τα κονδύλια δεν εμφανίζονται στην υπό κρίση αίτηση της αναδόχου. Τούτο αποδεικνύει ότι τα εν λόγω μηχανήματα δεν βρίσκονταν στο έργο ή/και σε αναμονή αλλ' απλώς υπολογίστηκε μια θεωρητική – λογιστική ημερήσια αξία εξοπλισμού. Αυτή όμως δεν αποζημιώνεται.

Όπως εκτέθηκε ανωτέρω, η διοικητική νομολογία δέχεται ότι αποζημιώνεται μόνο η πραγματική σταλία μηχανημάτων που αποδεικνύεται με συγκεκριμένα στοιχεία παρουσίας και αδράνειας στο έργο. Προς απόδειξη απαιτούνται πραγματικά και όχι λογιστικά στοιχεία, όπως ενδεικτικά το ημερολόγιο έργου, δελτία απασχόλησης, μισθοδοσία χειριστών, παραστατικά καυσίμων κλπ.

Επομένως, η αιτούσα εταιρεία απαριθμεί μηχανήματα έργου χωρίς να τεκμηριώνει την πραγματική παρουσία τους στο εργοτάξιο ούτε την απασχόληση αντίστοιχων χειριστών ή οδηγών. Η έλλειψη μισθοδοσίας χειριστών και λειτουργικών δαπανών καταδεικνύει ότι τα μηχανήματα δεν βρίσκονταν σε πραγματική αδράνεια στο έργο αλλά αποτελούν λογιστική αποτίμηση εξοπλισμού της επιχείρησης.

3. Μη νόμιμος υπολογισμός γενικών εξόδων

Η αιτούσα εταιρεία υπολογίζει ημερήσια δαπάνη 992,23 €, βάσει μέσου ποσοστού γενικών εξόδων της επιχείρησης. Η μέθοδος αυτή είναι νομικά αδόκιμη, διότι τα γενικά έξοδα πρέπει να

συνδέονται με το συγκεκριμένο έργο. Η νομολογία έχει κρίνει ότι, τα γενικά έξοδα της επιχείρησης δεν αποτελούν αυτοτελώς αποζημιώσιμη ζημία, εάν δεν αποδεικνύεται η άμεση σύνδεσή τους με το έργο.

4. Μη απόδειξη αποκλειστικής απασχόλησης προσωπικού:

Η εταιρεία αξιώνει δαπάνη προσωπικού διευθυντή έργου, γραμματειακής υποστήριξης και μηχανικού έργου. Ωστόσο δεν αποδεικνύεται ότι το προσωπικό αυτό απασχολούνταν αποκλειστικά στο έργο και ότι παρέμενε αδρανές λόγω διακοπής εργασιών. Στην πράξη τέτοια στελέχη απασχολούνται συνήθως σε πολλαπλά έργα της εταιρείας.

Κραυγαλέα χαρακτηριστικό της αβασιμότητας της αίτησης αποτελεί το γεγονός ότι η αιτούσα, παρότι αναζητά σταλία μηχανημάτων 5.650€ ημερησίως, δεν αξιώνει αντίστοιχη δαπάνη προσωπικού απασχολούμενου στα δήθεν μηχανήματα (χειριστές, λοιπό εργατοτεχνικό προσωπικό κλπ.)

5. Αυθαίρετη χρονική έναρξη υπολογισμού ζημίας

Η εταιρεία τοποθετεί την έναρξη της ζημίας στην 03-02-2025 (ημερομηνία όχλησης). Η επιλογή αυτή είναι αυθαίρετη, διότι η ζημία, εφόσον υπήρχε, θα έπρεπε να έχει επέλθει ήδη από τη διακοπή των εργασιών και όχι από την υποβολή όχλησης. Η χρονική αυτή μετατόπιση καταδεικνύει ότι η ζημία δεν προκύπτει από πραγματική κατάσταση αλλά από την εκ των υστέρων λογιστική εκτίμηση της.

6. Εσωτερική ανακολουθία της αξίωσης:

Στο έγγραφο εμφανίζεται ασυνέπεια στον υπολογισμό των δαπανών μηχανημάτων. Αναφέρεται δήθεν ημερήσια δαπάνη 6.650 €, ενώ στο τελικό άθροισμα χρησιμοποιείται ποσό 5.650 €. Η ανακολουθία αυτή δημιουργεί επιπλέον αμφιβολίες ως προς την αξιοπιστία της οικονομικής τεκμηρίωσης.

VIII. Έλλειψη αιτιώδους συνδέσμου

Ακόμη και αν υποθεθεί ότι υφίσταται καθυστέρηση κατά την έννοια της εφαρμοστέας διάταξης, γεγονός που δεν αποδεικνύεται, η ανάδοχος δεν αποδεικνύει ότι η επικαλούμενη ζημία συνδέεται αιτιωδώς με αυτήν.

Η επιλογή της να εκκινήσει τον υπολογισμό της ζημίας από την ημερομηνία όχλησης καταδεικνύει ότι η ζημία δεν ερείδεται σε πραγματικό γεγονός, αλλά σε μεταγενέστερη λογιστική αποτίμηση. Άλλωστε, η ολοκλήρωση του έργου και η έκδοση βεβαίωσης περάτωσης χωρίς διατύπωση επιφυλάξεων επιβεβαιώνουν ότι η εργολαβία εκτελέστηκε και περατώθηκε εντός του αποδεκτού συμβατικού πλαισίου. Η εκ των υστέρων προβολή αξίωσης αποζημίωσης είναι ασυμβίβαστη με την εξέλιξη αυτή.

IX. Ολοκλήρωση έργου χωρίς επιφυλάξεις:

Η έκδοση βεβαίωσης περάτωσης του Έργου χωρίς διατύπωση επιφυλάξεων επιβεβαιώνει ότι η ανάδοχος αποδέχθηκε την εκτέλεση του έργου και δεν διατήρησε αξιώσεις κατά τον κρίσιμο χρόνο.

Η εκ των υστέρων προβολή αξίωσης αποζημίωσης, μετά την ολοκλήρωση της εργολαβίας, είναι ασυμβίβαστη με την αρχή της καλής πίστης και τη λειτουργία του συστήματος δημοσίων έργων.

Χ. Διαδικαστική πλημμέλεια

Πέραν της ουσιαστικής αβασιμότητας της προβαλλόμενης αξίωσης, εν προκειμένω τίθεται και ζήτημα απαραδέκτου αυτής, λόγω μη τήρησης της ειδικής διοικητικής διαδικασίας επίλυσης εργολαβικών διαφορών που προβλέπεται στον Ν.4412/2016.

Ειδικότερα, κατά το σύστημα του νόμου περί δημοσίων έργων, κάθε αξίωση του αναδόχου που απορρέει από την εκτέλεση της σύμβασης δεν μπορεί να προβάλλεται ελευθέως και ανεξαρτήτως διαδικασίας, αλλά πρέπει να εντάσσεται υποχρεωτικά στο πλαίσιο της λεγόμενης «εργολαβικής διαφοράς». Η διαφορά αυτή γεννάται κατόπιν υποβολής ειδικής αίτησης ή ένστασης του αναδόχου ενώπιον της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, η οποία οφείλει να αποφανθεί επ' αυτής. Σε περίπτωση απόρριψης ή σιωπηρής απόρριψης, ο ανάδοχος δύναται να προσφύγει στην Προϊσταμένη Αρχή, η οποία εκδίδει την οριστική διοικητική κρίση επί της διαφοράς.

Η διαδικασία αυτή δεν αποτελεί απλώς τυπικό στάδιο, αλλά ουσιώδη προϋπόθεση παραδεκτού της αξίωσης, καθώς αποσκοπεί στην επίλυση των διαφορών εντός του διοικητικού πλαισίου της σύμβασης και πριν την τυχόν προσφυγή στη δικαιοσύνη. Η μη τήρησή της συνεπάγεται ότι η αξίωση δεν έχει καταστεί διοικητικώς ώριμη και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να εξετασθεί ούτε από τη Διοίκηση ούτε από τα αρμόδια δικαστήρια.

Στην προκειμένη περίπτωση, από τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου δεν προκύπτει ότι η ανάδοχος υπέβαλε την επίδικη αξίωση κατά τον τρόπο που απαιτεί ο νόμος, ήτοι με την τήρηση της ανωτέρω διαδικασίας και την πρόκληση ρητής κρίσης της Διευθύνουσας Υπηρεσίας και της Προϊσταμένης Αρχής. Αντιθέτως, η αξίωση εμφανίζεται ως αυτοτελής οικονομική απαίτηση, αποσπασμένη από το θεσμικό πλαίσιο επίλυσης εργολαβικών διαφορών.

Υπό τα δεδομένα αυτά, η προβαλλόμενη αξίωση δεν έχει αποκτήσει το απαιτούμενο διοικητικό υπόβαθρο και στερείται της αναγκαίας διαδικαστικής θεμελίωσης. Η πλημμέλεια αυτή δεν αποτελεί απλή τυπική έλλειψη, αλλά ουσιώδες ελάττωμα που οδηγεί σε अपαράδεκτο της αξίωσης.

Συνακόλουθα, ανεξαρτήτως της ουσιαστικής της βασιμότητας, η αξίωση της αναδόχου πρέπει να απορριφθεί και για τον λόγο αυτό, ήτοι λόγω μη τήρησης της προβλεπόμενης από τον νόμο διαδικασίας επίλυσης εργολαβικών διαφορών, η οποία συνιστά αναγκαίο στάδιο για τη νόμιμη θεμελίωση οποιασδήποτε οικονομικής απαίτησης από τη σύμβαση δημοσίου έργου.

Η αξίωση δεν φαίνεται να έχει υποβληθεί και κριθεί στο πλαίσιο της προβλεπόμενης διαδικασίας εργολαβικών διαφορών, γεγονός που δημιουργεί ζήτημα απαραδέκτου.

XI. Συνολική νομική εκτίμηση

Από το σύνολο των ανωτέρω προκύπτουν τα εξής:

- η αποδοχή της διακοπής δεν συνιστά υπερημερία,
- η καθυστέρηση ενσωματώθηκε μέσω παρατάσεων,
- δεν αποδεικνύεται πλήρης διακοπή εργασιών,
- δεν αποδεικνύεται πραγματική ζημία,
- δεν υφίσταται αιτιώδης σύνδεσμος,
- η αξίωση προβάλλεται εκπρόθεσμα, ήτοι μετά την περαίωση και χωρίς επιφυλάξεις.

XII. Συμπέρασμα

Η αξίωση αποζημίωσης της αναδόχου εταιρείας είναι νομικά και ουσιαστικά αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Αφού έγινε η σύνταξη του ανωτέρω πρακτικού υπογράφεται όπως ο Νόμος ορίζει.

Η ανωτέρω απόφαση έλαβε αύξοντα αριθμό 19/256/2026.-

**Ακριβές απόσπασμα
Ο Πρόεδρος της Δημοτικής Επιτροπής**

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΤΑΥΡΕΛΗΣ